

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA

2016 M. KOVO 1 D.–2016 M. BALANDŽIO 30 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ
LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISINĖS ANALIZĖS IR INFORMACIJOS DEPARTAMENTAS

EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA
(2016 m. kovo 1 d.–2016 m. balandžio 30 d.)

APLINKOS APSAUGA	3
2016 m. balandžio 28 d. prejudicinis sprendimas bylose C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 ir C-391/14–C-393/14	3
Dėl Sprendimo 2011/278 15 straipsnio 3 dalies galiojimo tiek, kiek pagal šią nuostatą nustatant didžiausią metinį nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičių neatsižvelgiama į elektros energijos gamybos įrenginių emisiją.....	4
Dėl Sprendimo 2013/448 4 straipsnio ir II priedo, kuriuose Komisija nustatė įvairiems sektoriams taikomą pataisos koeficientą, galiojimo.....	4
LAISVĖS, SAUGUMO IR TEISINGUMO ERDVĖ	5
2016 m. balandžio 21 d. prejudicinis sprendimas byloje C-558/14	5
Dėl valstybių narių teisės atsisakyti tenkinti prašymą dėl šeimos susijungimo, jei iš perspektyvinio vertinimo matyti, kad globėjas neturės pastovių ir nuolatinių lėšų, pakankamų kitiems metams po prašymo padavimo.....	6
2016 m. kovo 17 d. prejudicinis sprendimas byloje C-695/15	7
Dėl valstybės narės teisės išsiųsti tarptautinės apsaugos prašytoją į saugią trečiąją šalį, kai šis asmuo buvo grąžintas į šią valstybę narę pagal reglamentą „Dublinas III“	7
SOCIALINĖ POLITIKA	8
2016 m. balandžio 7 d. prejudicinis sprendimas byloje C-284/15	8
Dėl galimybės valstybei narei atsisakyti susumuoti darbo laikotarpius, būtinus siekiant įgyti teisę gauti nedarbo išmoką, skirtą pajamoms, gaunamoms už darbą ne visą darbo laiką, papildyti, jeigu prieš pradėdant šį darbą toje valstybėje narėje neįgyta jokie draudimo ar darbo laikotarpio	9
APMOKESTINIMAS	10
2016 m. balandžio 14 d. prejudicinis sprendimas byloje C-522/14	10
Dėl mokesčių administratoriaus teisės iš kredito įstaigos reikalauti pateikti informaciją apie jos filialo, įsteigto kitoje valstybėje narėje, klientus, kai ši informacija pagal šios kitos valstybės narės teisę yra laikoma paslaptimi	11
2016 m. balandžio 27 d. prejudicinis sprendimas byloje C-528/14	12
Dėl asmens pripažinimo tuo pačiu metu turinčiu įprastines gyvenamąsias vietas keliose valstybėse sprendžiant klausimą dėl asmeninio turto atleidimo nuo importo mokesčių	13
Dėl įprastinės vietos nustatymo kriterijų, kai sprendžiamas klausimas dėl asmeninio turto atleidimo nuo importo mokesčių	13
KONKURENCIJA	14
2016 m. kovo 10 d. sprendimas byloje C-247/14 P	14
Dėl reikalavimo tinkamai motyvuoti sprendimą pateikti informaciją pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnio 3 dalį, <i>inter alia</i> nurodyti sprendimo tikslą.....	15

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ir Teisingumo Teismas, ESTT) procesinių sprendimų santraukos. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas neprisiima atsakomybės už šių procesinių dokumentų vertimus. Oficialius ir išsamius sprendimų tekstus galite rasti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo interneto svetainėje <http://curia.europa.eu/> ir Europos Sąjungos teisės interneto svetainėje <http://eur-lex.europa.eu/>.

APLINKOS APSAUGA**2016 m. balandžio 28 d. prejudicinis sprendimas byloje C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 ir C-391/14–C-393/14*****Borealis Polyolefine GmbH ir kt. prieš Bundesminister für Land-, Forst-, Umwelt und Wasserwirtschaft ir kt.***

Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti, pirma, dėl 2011 m. balandžio 27 d. Komisijos sprendimo 2011/278/ES, kuriuo nustatomos suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės, (toliau – Sprendimas 2011/278) 15 straipsnio 3 dalies galiojimo ir, antra, dėl 2013 m. rugsėjo 5 d. Komisijos sprendimo 2013/448/ES dėl nacionalinių įgyvendinimo priemonių, susijusių su nemokamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų suteikimu pereinamuoju laikotarpiu laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB 11 straipsnio 3 dalies, (toliau – Sprendimas 2013/448) 4 straipsnio ir II priedo galiojimo. Šie prašymai buvo pateikti nagrinėjant įmonių, šiltnamio efektą sukeliančių dujų šaltinių, ir nacionalinių institucijų, kompetentingų už nemokamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų leidimų (toliau – leidimai) suteikimą Italijoje, Nyderlanduose ir Austrijoje, ginčus dėl 2013–2020 m. nacionalinių leidimų paskirstymo sprendimų, priimtų įgyvendinant įvairiems sektoriams taikomą bendrą pataisos koeficientą (toliau – pataisos koeficientas), kuris numatytas 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB, iš dalies pakeistos 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB (toliau – Direktyva 2003/87), 10a straipsnio 5 dalyje, galiojimo (1–2 punktai).

Pagrindinėse bylose iš esmės buvo teigiama, jog Sprendimo 2011/278 15 straipsnio 3 dalis¹, kurioje nustatomos pataisos koeficiento apskaičiavimo sąlygos, ir Sprendimo 2013/448 4 straipsnis², pagal kurį Komisija nustatė šį koeficientą, neatitinka Direktyvos 2003/87 nuostatų, pirmiausia jos 10a straipsnio 5 dalies³ (19, 22, 31 punktai).

¹ Sprendimo 2011/278 15 straipsnyje nurodyta:

„1. Pagal Direktyvos [2003/87] 11 straipsnio 1 dalį valstybės narės iki 2011 m. rugsėjo 30 d., naudodamosi Komisijos pateiktu elektroniniu šablonu, jai pateikia savo teritorijoje esančių įrenginių, kuriems taikoma Direktyva [2003/87], įskaitant pagal 5 straipsnį nustatytus įrenginius, sąrašą.

<...>

3. Gavusi šio straipsnio 1 dalyje nurodytą sąrašą, Komisija įvertina kiekvieno įrenginio įtraukimą į tą sąrašą ir su kiekvienu įrenginiu susijusius preliminarinius bendrus metinius nemokamų [leidimų] skaičius.

Gavusi visų valstybių narių pranešimus, kuriuose nurodyti preliminarūs bendri metiniai 2013–2020 m. laikotarpiu suteiktinų nemokamų [leidimų] skaičiai, Komisija nustato [pataisos koeficientą], kaip nurodyta Direktyvos [2003/87] 10a straipsnio 5 dalyje. Tas koeficientas nustatomas lyginant preliminarinių bendrų metinių 2013–2020 m. įrenginiams, kurie nėra elektros energijos gamybos įrenginiai, suteiktinų nemokamų [leidimų] skaičių sumą, netaikant VI priede nurodytų koeficientų, su metiniu pagal Direktyvos [2003/87] 10 straipsnio 5 dalį apskaičiuotu [leidimų], skirtingų įrenginiams, kurie nėra elektros energijos gamybos įrenginiai ar nauji rinkos dalyviai, skaičiumi, atsižvelgiant į atitinkamą bendro metinio visos Sąjungos kiekio, nustatyto pagal tos direktyvos 9 straipsnį, dalį, ir į atitinkamą išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos [apyvartinių taršos leidimų] sistemą įtraukiamos tik nuo 2013 m., kiekį.“

² Sprendimo 2013/448 4 straipsnyje numatyta:

„Direktyvos [2003/87] 10a straipsnio 5 dalyje nurodytas ir pagal Sprendimo [2011/278] 15 straipsnio 3 dalį nustatytas [pataisos koeficientas] pateiktas šio sprendimo II priede.“

³ Direktyvos 2003/87 10a straipsnyje nustatyta:

3. Pagal 4 ir 8 dalis ir nepaisant 10c straipsnio, elektros energijos gamybos įrenginiams, anglies dioksido surinkimo įrenginiams, transportavimo vamzdynamics arba saugykloms nemokami apyvartiniai taršos leidimai nesuteikiami.

5. Didžiausias metinis apyvartinių taršos leidimų skaičius, pagal kurį apskaičiuojamas leidimų skaičius įrenginiams, kurių neapima 3 dalis ir kurie nėra nauji rinkos dalyviai, negali viršyti šios sumos:

a) viso metinio Bendrijos apyvartinių taršos leidimų kiekio, nustatyto pagal 9 straipsnį, padauginto iš bendros vidutinės patikrintos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos 2005–2007 m. iš įrenginių, įtrauktų į Bendrijos sistemą 2008–2012 m., dalies, kurią išmetė įrenginiai, kurių neapima 3 dalis;

Dėl Sprendimo 2011/278 15 straipsnio 3 dalies galiojimo tiek, kiek pagal šią nuostatą nustatant didžiausią metinį nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičių neatsižvelgiama į elektros energijos gamybos įrenginių emisiją

Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai iš esmės prašė Teisingumo Teismo priimti sprendimą dėl Sprendimo 2011/278 15 straipsnio 3 dalies galiojimo, nes pagal šią nuostatą neatsižvelgiama į elektros energijos gamybos įrenginių emisiją, nustatant didžiausią metinį leidimų skaičių pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalį (toliau – didžiausias metinis leidimų skaičius) (59 punktas).

Pareiškėjos pagrindinėje byloje manė, jog iš Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalies matyti, kad Komisija, nustatydamą pataisos koeficientą, privalėjo įtraukti tam tikrų elektros energijos gamybos įrenginių emisiją į didžiausią metinį leidimų skaičių. Konkrečiau jos teigė, kad emisijos, susijusios su elektros energijos gamyba iš dujų atliekų ir su termofikacijos įrenginio pagaminta šiluma, neįtraukimas prieštarauja šiai nuostatai (61 punktas).

Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad pataisos koeficientas nustatomas, jei to reikalaujama dėl Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalyje numatytų aritmetinių operacijų rezultato. Iš šios nuostatos, siejamos pirmiausia su Sprendimo 2011/278 15 straipsnio 3 dalimi, matyti, kad Komisija privalo palyginti, pirma, preliminarų nemokamų leidimų, numatytų suteikti įrenginiams, kurių neapima šios direktyvos 10a straipsnio 3 dalis, skaičių ir, antra, didžiausią metinį leidimų skaičių. Pastarasis skaičius atitinka emisijos kiekio, numatyto tos pačios direktyvos 10a straipsnio 5 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose, sumą (62 punktas). Tik jeigu preliminarus nemokamų leidimų, numatytų suteikti įrenginiams, kurių neapima šios direktyvos 10a straipsnio 3 dalis, skaičius viršija didžiausią metinį leidimų skaičių, Komisija nustato pataisos koeficientą atsižvelgdama į minėto palyginimo rezultatus (63 punktas).

ESTT nurodė, jog tai, kad elektros energijos gamybos įrenginių emisija neįtraukiama į didžiausią metinį leidimų skaičių, matyti iš Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalies taikymo srities, kuri apima tik „įrenginius, kurių neapima [šio straipsnio] 3 dalis“. Iš tiesų ši 3 dalis skirta elektros energijos gamybos įrenginiams, CO₂ surinkimo įrenginiams, transportavimo vamzdynams arba saugykloms, o joje nustatyta, kad minėtiems įrenginiams nemokami leidimai iš principo nesuteikiami (64 punktas). Vadinasi, Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalies nuoroda į „įrenginius, kurių neapima 3 dalis“, turi būti suprantama taip, kad ji skirta įrenginiams, kurie nėra nei elektros energijos gamybos įrenginiai, nei CO₂ surinkimo įrenginiai, nei CO₂ transportavimo vamzdynai arba saugyklos (65 punktas). Todėl Sprendimo 2011/278 15 straipsnio 3 dalis, pagal kurią nustatant didžiausią metinį leidimų skaičių neleidžiama atsižvelgti į elektros energijos gamybos įrenginių emisiją, atitinka Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalies, siejamos su to paties straipsnio 3 dalimi, formuluootę (68 punktas). Šis aiškinimas taip pat atitinka Direktyvos 2003/87 sistemą ir jos siekiamus tikslus (69 punktas).

Teisingumo Teismas nenustatė nieko, kas galėtų turėti įtakos Sprendimo 2011/278 15 straipsnio 3 dalies galiojimui tiek, kiek pagal šią nuostatą nustatant didžiausią metinį leidimų skaičių neatsižvelgiama į elektros energijos gamybos įrenginių emisiją (85 punktas).

Dėl Sprendimo 2013/448 4 straipsnio ir II priedo, kuriuose Komisija nustatė įvairiems sektoriams taikomą pataisos koeficientą, galiojimo

Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai taip pat prašė Teisingumo Teismo priimti sprendimą dėl Sprendimo 2013/448 4 straipsnio ir II priedo galiojimo, nes ten nustatytas pataisos koeficientas yra pagrįstas nenuosekliais duomenimis (86 punktas).

Pareiškėjos pagrindinėje byloje manė, kad Komisija padarė klaidų nustatydamą didžiausią metinį leidimų skaičių. Šių klaidų atsiranda dėl skirtingo Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalies pirmos pastraipos b punkto, pagal kurį, anot pareiškėjų, leidžiama atsižvelgti į visą emisiją, „kurią [valstybės narės] į Bendrijos sistemą įtraukia tik nuo 2013 m.“, aiškinimo (87 punktas).

---

b) bendros vidutinės patikrintos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos 2005–2007 m. iš įrenginių, kurie į Bendrijos sistemą įtraukti tik nuo 2013 m. ir kurių neapima 3 dalis, pakoreguoto taikant 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą.

Prireikūs taikomas [pataisos koeficientas].

Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad įvairios kalbinės versijos nesutampa, todėl nagrinėjamą nuostatą aiškino atsižvelgiant į teisės akto, kurio dalis ji yra, kontekstą ir tikslą (89–90 punktai).

ESTT nurodė, jog tai, kad Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalies pirmos pastraipos b punkte daroma nuoroda tik į „emisiją iš įrenginių, kurie į Bendrijos sistemą įtraukti tik nuo 2013 m.“, o ne į visą emisiją, kuri įtraukta po 2013 m., matyti iš šios direktyvos bendros struktūros (91 punktas).

Teismas taip pat pažymėjo, kad, nustatydama didžiausią metinį leidimų skaičių, Komisija pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalies pirmos pastraipos b punktą turėtų atsižvelgti tik į emisiją iš įrenginių, įtrauktų į Bendrijos prekybos sistemą nuo 2013 m. Taigi pagal šią nuostatą draudžiama atsižvelgti į emisiją, atsiradusią vykdant nuo 2013 m. Direktyvos 2003/87 I priede išvardytų rūšių veiklą, tiek, kiek tą emisiją sukėlė įrenginiai, kurie į leidimų prekybos sistemą buvo įtraukti iki 2013 m. (94 punktas). Tačiau Teisingumo Teismas nustatė, kad Komisija, nustatydama didžiausią metinį leidimų skaičių, bent jau iš dalies atsižvelgė į įrenginių, kurie į leidimų prekybos sistemą buvo įtraukti iki 2013 m., emisiją. Todėl šis didžiausias metinis leidimų skaičius neatitinka iš Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalies pirmos pastraipos b punkto kylančių reikalavimų, nes yra per didelis (95 punktas).

Kadangi Komisija nenustatė didžiausio metinio leidimų skaičiaus pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 5 dalies pirmos pastraipos b punkte nustatytus reikalavimus, konstatuota, jog Sprendimo 2013/448 4 straipsnyje ir II priede nustatytas pataisos koeficientas taip pat prieštarauja šiai nuostatai (98 punktas). Daryta išvada, kad Sprendimo 2013/448 4 straipsnis ir II priedas yra negaliojantys (99 punktas).

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendė:

1. Išnagrinėjus pirmąjį–ketvirtąjį klausimus bylose C-191/14 ir C-192/14, trečiąjį klausimą byloje C-295/14 ir pirmąjį klausimą byloje C-389/14 ir C-391/14–C-393/14 nenustatyta nieko, kas galėtų turėti įtakos 2011 m. balandžio 27 d. Komisijos sprendimo 2011/278/ES, kuriuo nustatomos suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės, 15 straipsnio 3 dalies galiojimui tiek, kiek pagal šią nuostatą nustatant didžiausią metinį leidimų skaičių neatsižvelgiama į elektros energijos gamybos įrenginių emisiją.

2. 2013 m. rugsėjo 5 d. Komisijos sprendimo 2013/448/ES dėl nacionalinių įgyvendinimo priemonių, susijusių su nemokamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų suteikimu pereinamuoju laikotarpiu laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB 11 straipsnio 3 dalies, 4 straipsnis ir II priedas yra negaliojantys.

3. Sprendimo 2013/448 4 straipsnio ir II priedo pripažinimo negaliojančiais veikimą laiko atžvilgiu reikia apriboti taip, kad, pirma, tai turėtų poveikį tik po 10 mėnesių nuo šio sprendimo paskelbimo dienos, siekiant Komisijai leisti priimti reikiamas priemones, ir, antra, iki šio termino pagal negaliojančias nuostatas priimtoms priemonėms negalėtų būti ginčijamos.

[Prieiga internete](#)

LAISVĖS, SAUGUMO IR TEISINGUMO ERDVĖ

2016 m. balandžio 21 d. prejudicinis sprendimas byloje C-558/14 *Mimoun Khachab prieš Subdelegación del Gobierno en Álava*

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 224) (toliau – Direktyva 2003/86) 7 straipsnio 1 dalies c punkto išaiškinimo. Šioje nuostatoje nurodyta, jog „tuo metu, kai yra pateiktas prašymas susijungti su šeima, atitinkama valstybė narė gali reikalauti, kad prašymą pateikęs asmuo pateiktų įrodymus, kad globėjas turi pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti nesinaudojant atitinkamos valstybės narės socialinės paramos sistema. Valstybės narės įvertina šias lėšas atsižvelgdamos į jų pobūdį ir reguliarumą bei minimalų nacionalinį darbo užmokestį ir pensijas, taip pat šeimos narių skaičių.“

Ispanijos teisėje nustatyta, kad nacionalinės valdžios institucijos gali neleisti šeimos susijungimo, jeigu neabejotinai nustatyta, kad nėra tikimybės, jog globėjas turės pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakaktų sau

ir savo šeimos nariams išlaikyti metus laiko po prašymo pateikimo datos. Ta tikimybė yra vertinama atsižvelgiant į globėjo lėšų pokyčius šešis mėnesius iki prašymo pateikimo.

2012 m. kovą trečiosios šalies pilietis, turintis ilgalaikį leidimą gyventi Ispanijoje ir gyvenantis toje valstybėje narėje, pateikė prašymą dėl šeimos susijungimo, tačiau jis buvo atmestas tuo pagrindu, kad jis nepagrindė, jog turėjo pakankamai lėšų išlaikyti savo šeimą po susijungimo. Skundai dėl sprendimo, kuriuo buvo atmestas jo prašymas, buvo atmesti *inter alia* tuo pagrindu, kad nebuvo įrodymų, jog jis turi lėšų, kurios būtų pakankamos ateinančiais metais po prašymo dėl šeimos susijungimo padavimo.

Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (Baskų krašto aukštesnysis teisingumo teismas), kuriam buvo pateiktas skundas, turėjo abejonių dėl Ispanijos įstatymo suderinamumo su Direktyva 2003/86. Nacionalinis teismas kėlė klausimą, ar tuo atveju, kai siekiama pasinaudoti susijungimo teise, reikia aiškintis, ar globėjas prašymo dėl šeimos susijungimo pateikimo dieną turi turėti „pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka“, ar galima atsižvelgti į tikimybę, jog jis jų turės kitais metais po šios datos.

Dėl valstybių narių teisės atsisakyti tenkinti prašymą dėl šeimos susijungimo, jei iš perspektyvinio vertinimo matyti, kad globėjas neturės pastovių ir nuolatinių lėšų, pakankamų kitiems metams po prašymo padavimo

Teisingumo Teismas pirmiausia pažymėjo, jog Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punktas leidžia valstybėms narėms reikalauti įrodymų, kad globėjas turi pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti nesinaudojant atitinkamos valstybės narės socialinės paramos sistema (24 punktas).

Nors šioje nuostatoje aiškiai nenumatyta galimybė valstybėms narėms vertinti, ar pastovios, nuolatinės ir pakankamos lėšos bus išlaikytos ir po prašymo dėl šeimos susijungimo pateikimo datos, Teisingumo Teismo nuomone, ši nuostata negali būti interpretuojama kaip užkertanti kelią tokiai galimybei. Iš jos formuluotės ir ypač vartojamų žodžių „pastovios“ ir „nuolatinės“ matyti, kad šios pinigines lėšas turi būti susijusios su tam tikru pastovumu ir tęstinumu. Šiuo tikslu, kaip matyti iš Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punkto antrojo sakinio, valstybės narės įvertina šias lėšas atsižvelgdamos, be kita ko, į jų „reguliarumą“, o tai reiškia, jog būtina periodiška jų pokyčių analizė (29, 30 punktai).

Taigi iš Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punkto išplaukia, kad jo formuluotė negali būti aiškinama taip, jog kompetentingai valstybės narės institucijai, kuriai pateiktas prašymas dėl šeimos susijungimo, draudžiama nagrinėti, ar sąlyga dėl globėjo lėšų tenkinama, atsižvelgiant į šių lėšų turėjimo po šio prašymo pateikimo datos vertinimą (31 punktas).

Kadangi iš šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies c punkto matyti, kad globėjas turi turėti ne tik lėšų „kurių pakanka“, bet ir „nuolatinių ir pastovių“ lėšų, dėl tokių reikalavimų kompetentinga nacionalinė institucija gali atlikti perspektyvinį tokių lėšų vertinimą (32 punktas).

Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad šį aiškinimą patvirtina tai, jog Direktyvos 2003/86 taikymo asmenų atžvilgiu sritis apima tik globėją, turintį bent vienerius metus galiojantį leidimą gyventi šalyje ir pagrįstas perspektyvas gauti leidimą nuolat gyventi šalyje. Vertinant tokias perspektyvas būtina, kad atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija išnagrinėtų, kiek tai susiję su tokio leidimo išdavimu, kaip galėtų kisti globėjo situacija ateityje (35 punktas). Be to, svarbu pabrėžti, kad jeigu nebevykdomi Direktyvoje 2003/86 nustatyti reikalavimai, pagal 16 straipsnio 1 dalies a punktą valstybėms narėms leidžiama panaikinti šeimos nario leidimą gyventi šalyje ar atsisakyti jį atnaujinti (37 punktas). Taigi, remiantis šia nuostata atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija gali, be kita ko, panaikinti leidimą dėl šeimos susijungimo, kai globėjas nebeturi pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka, kaip tai suprantama pagal šio 7 straipsnio 1 dalies c punktą. Tokia galimybė panaikinti šį leidimą reiškia, kad ši institucija turi galėti reikalauti, kad globėjas turėtų šių lėšų ir po jo prašymo pateikimo datos (38 punktas). Galiausiai, tokį aiškinimą patvirtina ir šio Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies tikslas. Iš tikrųjų šios 1 dalies c punkte numatytas finansinės padėties įrodymas leidžia kompetentingai institucijai įsitikinti, kad šeimai susijungus nei globėjas, nei jo šeimos nariai nerizikuoja savo gyvenimo šalyje laikotarpiu tapti priimančios valstybės narės socialinės paramos našta (39 punktas).

Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad vienerių metų laikotarpis, per kurį turi būti tikėtina, jog globėjas turės pakankamų lėšų, yra pagrįstas ir neviršija to, kas būtina siekiant individualiai įvertinti potencialią riziką, kad globėjas naudosis šios valstybės socialinės paramos sistema po šeimos susijungimo. Iš tikrųjų šis vienerių metų laikotarpis sutampa su leidimo gyventi šalyje, kurį globėjas turi turėti pagal

Direktyvos 2003/86 3 straipsnio 1 dalį tam, kad galėtų pateikti prašymą dėl šeimos susijungimo, galiojimo trukme (45 punktas).

Dėl nustatyto šešių mėnesių iki prašymo pateikimo laikotarpio, kuriuo remiantis galima atlikti perspektyvinį globėjo lėšų vertinimą, Teisingumo Teismas konstatavo, kad Direktyvoje 2003/86 šiuo klausimu nėra jokios informacijos. Bet kuriuo atveju toks laikotarpis negali kelti grėsmės šios direktyvos tikslui (47 punktas).

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendė:

Direktyvos 2003/86/EB 7 straipsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį kompetentingos valstybės narės institucijos gali atsisakyti patenkinti prašymą dėl šeimos susijungimo grįsti perspektyviniu tikimybes, kad globėjas metus po šio prašymo pateikimo turės arba neturės pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti nesinaudojant atitinkamos valstybės narės socialinės paramos sistema, vertinimu, kurį atliekant atsižvelgiama į globėjo pajamų pokyčius šešiis mėnesiais iki minėto prašymo pateikimo datos.

[Prieiga internete](#)

2016 m. kovo 17 d. prejudicinis sprendimas byloje C-695/15 *Shiraz Baig Mirza prieš Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal*

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, p. 31; toliau – reglamentas „Dublinas III“), 3 straipsnio 3 dalies ir 18 straipsnio 2 dalies išaiškinimo. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant S. B. Mirza ir *Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal* (Imigracijos ir natūralizacijos tarnyba, toliau – Tarnyba) ginčą dėl pastarosios sprendimo, kuriuo, pirma, S. B. Mirza pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas ir, antra, buvo nuspręsta jį išsiųsti iš Vengrijos.

Pakistano pilietis S. B. Mirza 2015 m. rugpjūčio mėn. neteisėtai atvyko į Vengrijos teritoriją iš Serbijos. 2015 m. rugpjūčio 7 d. jis pateikė pirmą tarptautinės apsaugos Vengrijoje prašymą. Vykstant pagal šį prašymą pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūrai, S. B. Mirza išvyko iš jam paskirtos gyvenamosios vietos. 2015 m. spalio 9 d. sprendimu Tarnyba nutraukė šio prašymo nagrinėjimą, nes nusprendė, kad prašymas buvo netiesiogiai atsiimtas (21 punktas).

Vėliau S. B. Mirza buvo sulaikytas Čekijos Respublikoje, kai bandė patekti į Austriją. Čekijos valdžios institucijos paprašė Vengrijos atsiimti suinteresuotąjį asmenį, ir Vengrija, vadovaudamasi reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies c punktu, patenkino šį prašymą (22 punktas).

Vengrijai atsiėmus S. B. Mirza, jis pateikė antrą tarptautinės apsaugos Vengrijoje prašymą (24 punktas). Pagal šį prašymą buvo pradėta antroji tarptautinės apsaugos suteikimo procedūra; per ją suinteresuotajam asmeniui buvo skirtas suėmimas (25 punktas). 2015 m. lapkričio 19 d. sprendimu Tarnyba atmetė S. B. Mirza prašymą kaip nepriimtina, nes, kiek tai susiję su suinteresuotuoju asmeniu, Serbija yra saugi trečioji šalis (27 punktas).

S. B. Mirza apskundė minėtą sprendimą *Debreceni közigazgatási és munkaügyi bíróság* (Debreceno administracinių ir darbo bylų teismui), kuris kreipėsi į Teisingumo Teismą prašydamas priimti prejudicinį sprendimą iš esmės dėl to, ar S. B. Mirza gali būti išsiųstas į saugią trečiąją šalį nepaisant fakto, kad Čekijos institucijos nebuvo informuotos apie Vengrijos teisės aktus ir administracinę praktiką, pagal kurią tarptautinės apsaugos prašytojai išsiunčiami į saugias trečiąsias šalis (28, 29 punktai).

Dėl valstybės narės teisės išsiųsti tarptautinės apsaugos prašytoją į saugią trečiąją šalį, kai šis asmuo buvo grąžintas į šią valstybę narę pagal reglamentą „Dublinas III“

Teisingumo Teismas konstatavo, pirmiausia, kad reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, jog valstybė narė gali pasinaudoti teise išsiųsti tarptautinės apsaugos prašytoją į saugią trečiąją šalį ir po to, kai vykstant atsiėmimo procedūrai pagal šį reglamentą pripažino esanti atsakinga už

tarptautinės apsaugos prašymo, kurį pateikė prašytojas, o vėliau šis prašytojas išvyko iš šios valstybės narės prieš priimant sprendimą dėl jo pirmo tarptautinės apsaugos prašymo esmės, nagrinėjimą (53 punktas).

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, vykstant atsiėmimo procedūrai, pagal reglamentą „Dublinas III“ atsakinga valstybė narė neprivalo informuoti perduodančiosios valstybės narės apie savo nacionalinės teisės aktų, kuriais reglamentuojamas prašytojų išsiuntimas į saugias trečiąsias šalis, turinį ar apie savo administracinę praktiką šioje srityje (56 punktas).

Dėl to, jog atsakinga valstybė narė neinformuoja perduodančiosios valstybės narės apie savo teisės aktus, kuriais reglamentuojamos saugios trečiosios šalys, ar apie šioje srityje kompetentingų institucijų taikomą praktiką, nepažeidžiama prašytojo teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę, jeigu jis nesutinka su sprendimu dėl perdavimo ir sprendimu dėl tarptautinės apsaugos prašymo (59 punktas).

Galiausiai, Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad tarptautinės apsaugos prašytojo teisė gauti galutinį sprendimą dėl jo prašymo, nesvarbu, ar jis būtų priimtas per procedūrą, kuri buvo nutraukta, ar per naują procedūrą, kuri neturi būti laikoma vėlesniu prašymu, nekliudo atsakingai valstybei narei pripažinti prašymą nepriimtinu ir neįpareigoja šios valstybės narės atnaujinti tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą nuo konkretaus etapo (65, 66 punktai).

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendė:

1. Reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad valstybė narė gali pasinaudoti teise išsiųsti tarptautinės apsaugos prašytoją į saugią trečiąją šalį ir po to, kai vykstant atsiėmimo procedūrai pagal šį reglamentą pripažino esanti atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo, kurį pateikė prašytojas, o vėliau jis išvyko iš šios valstybės narės prieš priimant sprendimą dėl jo pirmo tarptautinės apsaugos prašymo esmės, nagrinėjimą.

2. Reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal ją nedraudžiama išsiųsti tarptautinės apsaugos prašytoją į saugią trečiąją šalį, jeigu valstybė narė, perduodanti minėtą prašytoją atsakingai valstybei narei, per atsiėmimo procedūrą nebuvo informuota nei apie tokios valstybės narės teisės aktus, kuriais reglamentuojamas prašytojų išsiuntimas į saugias trečiąsias šalis, nei apie šioje srityje kompetentingų institucijų taikomą praktiką.

3. Reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad tuo atveju, kai tarptautinės apsaugos prašytojas atsiimamas, nereikalaujama jo prašymo nagrinėjimo procedūros atnaujinti nuo etapo, kuriame ji buvo nutraukta.

[Prieiga internete](#)

SOCIALINĖ POLITIKA

2016 m. balandžio 7 d. prejudicinis sprendimas byloje C-284/15

Office national de l'emploi (ONEm) prieš M. ir M. prieš Office national de l'emploi (ONEm) ir Caisse auxiliaire de paiement des allocations de chômage (CAPAC)

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškiems darbuotojams ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeisto ir atnaujinto 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97, iš dalies pakeistu 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 592/2008 (toliau – Reglamentas Nr. 1408/71), 67 straipsnio 3 dalies⁴ išaiškinimo ir dėl šios nuostatos galiojimo atsižvelgiant į Sutarties dėl Europos sąjungos veikimo

⁴ Reglamento Nr. 1408/71 67 straipsnio 1–3 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, išlaikymas ar atgavimas priklauso nuo draudimo laikotarpių įgijimo, kompetentinga įstaiga reikiamu mastu atsižvelgia į draudimo ar darbo pagal darbo sutartį laikotarpius, įgytus pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum šie laikotarpiai būtų įgyti pagal jos administruojamus teisės aktus, tačiau su sąlyga, kad tie darbo pagal darbo sutartį laikotarpiai būtų pripažinti kaip draudimo laikotarpiai, jeigu jie būtų buvę įgyti pagal tuos teisės aktus.

2. Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, išsaugojimas ar atgavimas priklauso nuo įgytų pagal darbo sutartį darbo laikotarpių, kompetentinga įstaiga reikiamu mastu atsižvelgia į draudimo ar darbo pagal

(toliau – SESV) 45 ir 48 straipsnius⁵ ir į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – ir Chartija) 15 straipsnio 2 dalį⁶. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant du ginčus dėl nedarbo ir pajamų užtikrinimo išmokų mokėjimo (1–2 punktai).

Byloje susiklostė šios faktinės aplinkybės: Čekijos pilietis M. yra muzikantas, kuris iki 2008 m. balandžio 27 d. dirbo Čekijos Respublikoje pagal darbo visą darbo laiką sutartį. Persikėlęs gyventi į Belgiją jis 2008 m. gegužės 10 d. užsiregistravo kaip darbo šioje valstybėje narėje ieškantis asmuo. 2008 m. gegužės 27 d. M. pateikė prašymą dėl nedarbo išmokos mokėjimo nuo 2008 m. gegužės 13 d., tačiau jokių veiksmų dėl šio prašymo nebuvo imtasi. Įsidarbinęs smuiko ir gitaros mokytoju pagal darbo ne visą darbo laiką sutartį, t. y. 2,5 valandų per savaitę, 2008 m. rugsėjo 9 d. M. pateikė prašymą dėl pajamų užtikrinimo išmokos už nedarbo valandas skyrimo nuo 2008 m. rugsėjo 8 d. Kitą dieną po to, kai baigėsi jo darbo ne visą darbo laiką sutartis, t. y. 2009 m. birželio 24 d., jokios profesinės veiklos nevykdantis M. pateikė prašymą dėl nedarbo išmokos mokėjimo už laikotarpį, prasidedantį šią dieną. Vėliau jis buvo dar kartą įdarbintas pagal darbo ne visą darbo laiką sutartį, todėl 2009 m. spalio 22 d. jis pateikė antrą prašymą dėl pajamų užtikrinimo išmokos skyrimo už laikotarpį, prasidėjusį 2009 m. rugsėjo 7 d. (9–12 punktai). Nacionalinė užimtumo tarnyba sprendimais atmetė visus M. prašymus: prašymas dėl pajamų užtikrinimo išmokos skyrimo buvo atmetas motyvuojant tuo, kad jis nėra dirbęs Belgijoje, dėl to negali būti atsižvelgta į darbinės veiklos laikotarpį Čekijos Respublikoje; prašymas dėl nedarbo išmokos skyrimo buvo atmetas motyvuojant tuo, kad tam, jog ne visą darbo laiką dirbęs darbuotojas, kuris nutraukė bet kokią profesinę veiklą, gautų nedarbo išmoką, ankstesnėse darbo vietose jis turi būti dirbęs ne mažiau kaip 12 valandų per savaitę (13 punktas). Visus sprendimus M. apskundė teismui.

Šiomis aplinkybėmis teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus.

Dėl galimybės valstybei narei atsisakyti susumuoti darbo laikotarpius, būtinus siekiant įgyti teisę gauti nedarbo išmoką, skirtą pajamoms, gaunamoms už darbą ne visą darbo laiką, papildyti, jeigu prieš pradėdant šį darbą toje valstybėje narėje neįgyta jokio draudimo ar darbo laikotarpio

Pirmiausia Teisingumo Teismas pažymėjo, kad iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog nedarbo išmokos, skirtos pajamoms, gaunamoms už darbą ne visą darbo laiką, papildyti, t. y. pagal Belgijos teisę numatytos pajamų užtikrinimo išmokos, prašantis asmuo privalo atitikti visą darbo laiką dirbančiam darbuotojui keliamas nedarbo išmokų skyrimo sąlygas (23 punktas). Antra, pajamų užtikrinimo išmoka pradėta mokėti siekiant išvengti, kad asmenys, turintys teisę gauti nedarbo išmokas kaip visą darbo laiką dirbantys darbuotojai, atsisakytų dirbti ne visą darbo laiką dėl to, kad šių išmokų suma yra didesnė nei už tokį darbą mokamas užmokestis (24 punktas). Todėl, kadangi nedarbo išmokų skyrimo sąlygų neatitinkantis asmuo taip pat negali gauti pajamų užtikrinimo išmokos, Teisingumo Teismas nagrinėjo, ar pagal Reglamento Nr. 1408/71 67 straipsnio 3 dalį, taikomą *ratione temporis* pagrindinės bylos aplinkybėms, draudžiama, kad, kai valstybėje narėje, kurioje pateikiamas prašymas skirti nedarbo išmoką, jokio darbo arba draudimo laikotarpio neįgyta, darbo laikotarpiai, kurių įgijimas yra šių išmokų skyrimo sąlyga, nebūtų sumuojami (25 punktas).

Šiuo klausimu ESTT priminė, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką darbo ieškantis asmuo, kuriam niekada netaikyta valstybės narės, kurioje jis prašo skirti nedarbo išmokas ir kurioje jis paskiausiai neįgijo draudimo arba darbo laikotarpių pagal šios valstybės narės teisės aktus, socialinio draudimo sistema, negali gauti nedarbo išmokų pagal minėto reglamento 67 straipsnį (žr. sprendimo *van Noorden*, C-272/90,

---

darbo sutartį laikotarpius, įgytus pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum šie darbo pagal darbo sutartį laikotarpiai būtų įgyti pagal jos administruojamus teisės aktus.

3. Išskyrus 71 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje ir b punkto ii papunktyje nurodytus atvejus, 1 ir 2 dalių nuostatų taikymas priklauso nuo atitinkamo asmens pastaruoju metu [paskiausiai] įgytų:

– pagal 1 dalį – draudimo laikotarpių,

– pagal 2 dalį – darbo pagal darbo sutartį laikotarpių,

remiantis teisės aktu, pagal kuriuos prašoma skirti išmokas, nuostatomis.“

⁵ SESV) 45 ir 48 straipsniuose iš esmės įtvirtinta darbuotojų judėjimo Europos Sąjungoje laisvė.

⁶ Chartijos 15 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „Kiekvienas Sąjungos pilietis turi laisvę ieškoti darbo, dirbti, pasinaudoti įsisteigimo teise ir teikti paslaugas bet kurioje valstybėje narėje.“

EU:C:1991:219, 10 punktą; sprendimo *Martínez Losada ir kt.*, C-88/95, C-102/95 ir C-103/95, EU:C:1997:69, 36 punktą ir nutarties *Verwayen-Boelen*, C-175/00, EU:C:2002:133, 26 punktą) (26 punktas).

Taip pat buvo priminta, kad iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, jog, remiantis Reglamentu Nr. 1408/71, valstybės narės, sprendžiančios dėl nedarbo išmokos skyrimo, atsižvelgimas į suinteresuotojo asmens įgytus draudimo ir darbo laikotarpius pagal kitos valstybės narės teisės aktus reglamentuojamas tik šio reglamento 67 straipsniu (žr. sprendimo *Martínez Losada ir kt.*, C-88/95, C-102/95 ir C-103/95, EU:C:1997:69, 27 punktą ir nutarties *Verwayen-Boelen*, C-175/00, EU:C:2002:133, 24 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Todėl minėto reglamento 3 straipsnis⁷ negali būti taikomas tais atvejais, kai pačiame reglamente įtvirtintos tokios specialios nuostatos kaip jo 67 straipsnis, kuriuo reglamentuojama darbo ieškančio asmens teisė į nedarbo išmokas (šiuo klausimu žr. sprendimo *Adanez-Vega*, C-372/02, EU:C:2004:705, 57 punktą) (28 punktas).

Konstatuota, kad Reglamento Nr. 1408/71 67 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad ja nedraudžiama valstybei narei atsisakyti susumuoti darbo laikotarpius, būtinus siekiant įgyti teisę gauti nedarbo išmoką, skirtą pajamoms, gaunamoms už darbą ne visą darbo laiką, papildyti, jeigu prieš pradėdant šį darbą toje valstybėje narėje neįgyta jokio draudimo ar darbo laikotarpio (29 punktas).

Teisingumo Teismas taip pat darė išvadą, kad Reglamento Nr. 1408/71 67 straipsnio 3 dalis atitinka SESV 45 ir 48 straipsnius ir Chartijos 15 straipsnio 2 dalį (34 punktas).

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendė:

1. 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškiems darbuotojams ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeisto ir atnaujinto 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97, iš dalies pakeistu 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 592/2008, 67 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad joje nedraudžiama valstybei narei atsisakyti susumuoti darbo laikotarpius, būtinus siekiant įgyti teisę gauti nedarbo išmoką, skirtą pajamoms, gaunamoms už darbą ne visą darbo laiką, papildyti, jeigu prieš pradėdant šį darbą toje valstybėje narėje neįgyta jokio draudimo ar darbo laikotarpio.

2. Išnagrinėjus pateiktą antrąjį klausimą nenustatyta nieko, kas galėtų turėti įtakos Reglamento Nr. 1408/71, iš dalies pakeisto ir atnaujinto Reglamentu Nr. 118/97, iš dalies pakeistu Reglamentu Nr. 592/2008, 67 straipsnio 3 dalies galiojimui.

[Prieiga internete](#)

APMOKESTINIMAS

2016 m. balandžio 14 d. prejudicinis sprendimas byloje C-522/14 *Sparkasse Allgäu* prieš *Finanzamt Kempten*

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą buvo susijęs su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – ir SESV) 49 straipsnio išaiškinimu (1 punktas).

Šis prašymas pateiktas sprendžiant mokesčių administratoriaus ir *Sparkasse Allgäu* ginčą dėl šios atsisakymo pateikti administratoriui informaciją apie sąskaitas, kurias Austrijoje įsteigtame jos filiale, kuris nėra savarankiškas, turėjo Vokietijos rezidentai mokesčių tikslais jų mirties momentu (2 punktas).

Pagrindinėje byloje buvo nustatyta, kad *Sparkasse Allgäu* buvo kredito įstaiga, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2006/48⁸, veikianti pagal Vokietijos institucijų išduotą leidimą. Be kita ko, ji turėjo nesavarankišką filialą Austrijoje. 2008 m. rugsėjo 25 d. Kempteno mokesčių administratorius pareikalavo, kad *Sparkasse Allgäu* pateiktų informaciją apie jos filialo Austrijoje klientus, kurie savo mirties momentu buvo Vokietijos rezidentai už laikotarpį nuo 2001 m. sausio 1 d. (12 ir 13 punktai).

⁷ Reglamento Nr. 1408/71 3 straipsnio „Vienodų sąlygų taikymas“ 1 dalyje nustatyta: „Laikantis šio reglamento specialių nuostatų, asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, pagal bet kurios valstybės narės teisės aktus priklauso tos pačios prievolės ir jie naudojami tomis pačiomis teisėmis į išmokas kaip ir tos valstybės piliečiai.“

⁸ 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/48/EB dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo

Ginčui dėl tokio mokesčių administratoriaus nurodymo pasiekus apeliacinės instancijos teismą šis nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu išaiškinti, ar SESV 49 straipsnį reikia aiškinti taip, kad pagal jį draudžiama valstybės narės teisės norma, kuria buveinę toje valstybėje narėje turinčioms kredito įstaigoms nustatoma pareiga pranešti nacionalinės valdžios institucijoms apie kitoje valstybėje narėje įsteigtiems nesavarankiškiems jų filialams patikėtą ar jų tvarkomą turtą, jeigu miršta pirmojoje valstybėje narėje gyvenantis to turto savininkas, o antrojoje valstybėje narėje nenumatyta panašios pareigos pranešti ir kredito įstaigos privalo saugoti banko paslaptį, už kurios atskleidimą numatytos baudžiamosios sankcijos (17 punktas).

Dėl mokesčių administratoriaus teisės iš kredito įstaigos reikalauti pateikti informaciją apie jos filialo, įsteigto kitoje valstybėje narėje, klientus, kai ši informacija pagal šios kitos valstybės narės teisę yra laikoma paslaptimi

Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pirmiausia priminė, kad SESV 49 straipsniu įpareigojama pašalinti įsisteigimo laisvės apribojimus. Pagal šią nuostatą vienos valstybės narės nacionalinių subjektų įsisteigimo laisvė kitos valstybės narės teritorijoje apima ir teisę imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos ir ją verstis, taip pat steigti ir valdyti įmones tomis pačiomis sąlygomis, kurios įsisteigimo šalies teisės aktuose nustatytos jos pačios subjektams. Įsisteigimo laisvės apribojimų panaikinimas taip pat taikomas atstovybių, filialų ar dukterinių bendrovių steigimo, vykdomo vienos valstybės narės subjekto kitos valstybės narės teritorijoje, apribojimų atžvilgiu (18 punktas). Pagal SESV 54 straipsnio antrą pastraipą bendrovėmis, kurioms taikomas SESV 49 straipsnis, laikomi ir pagal viešąją teisę veikiantys juridiniai asmenys, išskyrus nesiekiančiuosius pelno (*Sparkasse Allgäu* buvo pagal viešąją teisę veikiantis juridinis asmuo, kuriam taikomas SESV 49 straipsnis) (19 punktas).

Toliau Teisingumo Teismas pažymėjo, nors iš SESV nuostatų dėl įsisteigimo laisvės matyti, kad jos skirtos užtikrinti, kad priimančiojoje valstybėje narėje bus taikoma nacionalinė tvarka, pagal jas taip pat draudžiama kilmės valstybei narei trukdyti savo piliečiams arba pagal jos įstatymus įsteigta bendrovei steigti kitoje valstybėje narėje (20 punktas).

Vertindama Vokietijos nacionalinėje teisėje įtvirtintą nuostatą, kad subjektai, kurie, vykdydami profesinę veiklą, saugo arba tvarko svetimą turtą, privalo mokesčių institucijai, atsakingai už paveldimo turto mokesčio klausimus, pranešti apie mirusių asmenų mirties metu turtą sudarančias dalis ir reikalavimus jo atžvilgiu, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad ši nuostata suformuluota plačiai ir nedaroma skirtumo dėl vietos, kur vykdoma joje nurodoma svetimo turto saugojimo ir tvarkymo veikla. Todėl ieškovei pagrindinėje byloje, kuri buvo pagal Vokietijos teisę įsteigtas juridinis asmuo ir turėjo buveinę Vokietijoje, taikomos iš šios nuostatos kylančios pareigos, susijusios ne tik su Vokietijoje įsteigtų jos skyrių ir filialų tvarkomomis sąskaitomis, bet ir su Austrijoje įsteigtame nesavarankiškame filiale atidarytomis sąskaitomis (21 ir 22 punktai).

Nacionalinis teismas siekė išsiaiškinti, ar Vokietijos kredito įstaigai, atidariusiai filialą Austrijoje, tampa sudėtingiau vykdyti veiklą dėl kartu taikomų pareigos pateikti informaciją, numatytos minėtose Vokietijos teisės aktų nuostatose, ir pareigos Austrijoje saugoti banko paslaptį, įtvirtintos Austrijos nacionalinėje teisėje. Šiuo atžvilgiu šis teismas nurodė, kad, siekdama laikytis šių dviejų pareigų, ieškovės pagrindinėje byloje situacijoje atsidūrusi kredito įstaiga pagal BWG 38 straipsnio 2 dalies 5 punktą privalo prašyti savo klientų sutikimo dėl galimo atitinkamos informacijos perdavimo Vokietijos institucijoms. Tokio sutikimo reikalavimas galiausiai galėtų nukreipti potencialius tokios kredito įstaigos filialo Austrijoje klientus į Austrijos bankus ar Vokietijos bankų patronuojamąsias bendroves Austrijoje, nes nei vieniems, nei kitiems netaikoma analogiška pareiga pateikti informaciją (23 punktas).

Šiais aspektais Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, nors, be abejo, negalima atmesti galimybės, kad minėtos Vokietijos teisės aktų nuostatos gali atgrasyti Vokietijoje įsisteigusias kredito įstaigas nuo filialų Austrijoje steigimo, nes laikydamosi šios pareigos jos atsidurtų mažiau palankioje padėtyje vien dėl to, kad joms tuomet taikoma pareiga, kuria nesaistomos pastarojoje valstybėje narėje įsisteigusios kredito įstaigos, iš to negalima daryti išvados, kad tokios pareigos buvimą galima vertinti kaip įsisteigimo laisvės ribojimą, kaip tai suprantama pagal SESV 49 straipsnį (24 punktas).

Iš tikrųjų tokiomis kaip pagrindinės bylos aplinkybėmis nepalankių pasekmių, susijusių su tokia pareiga, kokia numatyta Vokietijos teisės aktuose, atsiranda dėl to, kad dvi valstybės narės paraleliai naudojami savo kompetencija, pirma, reglamentuodamos bankų ir kitų kredito įstaigų pareigas savo

klientams, susijusias su banko paslapties saugojimu, ir, antra, mokesčių kontrolės srityje (25 punktas). Konkrečiau kalbant, pagal Vokietijos teisę banko paslapties saugojimui negalima teikti pirmenybės prieš reikalavimą užtikrinti mokesčių kontrolės veiksmingumą, todėl šios valstybės nacionalinėje teisėje numatyta pareiga išdėstyti aplinkybėmis perduoti informaciją mokesčių institucijoms be atitinkamo sąskaitos turėtojo sutikimo. Tačiau Austrijos teisėje pasirinkta priešingai – banko paslaptį iš esmės reikia saugoti visų, taip pat ir mokesčių institucijų, atžvilgiu (26 punktas).

Vis dėlto Teisingumo Teismas konstatavo, kad, atsižvelgiant į Sąjungos teisę tuomet, kai klostėsi pagrindinėje byloje nagrinėti įvykiai, ir nesant derinimo priemonių keitimosi informacija mokesčių kontrolės tikslais srityje, valstybės narės galėjo nustatyti nacionalinėje teritorijoje veikiančioms kredito įstaigoms tokią pareigą, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje ir kuri susijusi su užsienyje veikiančiais jų filialais, siekdamas užtikrinti mokesčių kontrolės veiksmingumą, su sąlyga, kad tų filialų vykdomos operacijos nebus vykdomos diskriminacinėmis sąlygomis, palyginti su nacionalinėje teritorijoje veikiančių jų filialų vykdomomis operacijomis (30 punktas). Vien tai, kad tokia pareiga pranešti, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, Austrijos teisėje nenumatyta, negali reikšti, kad Vokietijos Federacinė Respublika negali nustatyti tokios pareigos. Įsisteigimo laisvė negali būti traktuojama taip, jog valstybė narė savo mokesčių teisės nuostatas ir, konkrečiau kalbant, tokią pareigą pranešti, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, privalo nustatyti atsižvelgdama į kitos valstybės nuostatas, kad visais atvejais būtų užtikrinta, jog bus pašalinti visi skirtumai, išplaukiantys iš nacionalinių teisės aktų (31 punktas).

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendė:

SESV 49 straipsnį reikia aiškinti taip, kad pagal jį nedraudžiama valstybės narės teisės norma, kuria buveinę toje valstybėje narėje turinčioms kredito įstaigoms nustatoma pareiga pranešti nacionalinės valdžios institucijoms apie kitoje valstybėje narėje įsteigtiems nesavarankiškiems jų filialams patikėtą ar jų tvarkomą turtą, jeigu miršta pirmojoje valstybėje narėje gyvenantis to turto savininkas, o antrojoje valstybėje narėje nenumatyta panašios pareigos pranešti ir kredito įstaigos privalo saugoti banko paslaptį, už kurios atskleidimą numatytos baudžiamosios sankcijos.

[Prieiga internete](#)

2016 m. balandžio 27 d. prejudicinis sprendimas byloje C-528/14 X prieš *Staatssecretaris van Financiën*

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą buvo pateiktas dėl 2009 m. lapkričio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1186/2009, nustatančio Bendrijos atleidimo nuo muitų sistemą (toliau – ir Reglamentas Nr. 1186/2009) 3 straipsnio⁹ išaiškavimo (1 punktas). Šis prašymas pateiktas nagrinėjant X ir mokesčių administratoriaus ginčą dėl pastarojo atsisakymo atleisti nuo importo muitų asmeninį turtą, kurį X perkė iš Kataro į Nyderlandus (2 punktas).

Pagrindinėje byloje buvo nustatyta, kad ieškovas iki 2008 m. kovo 1 d. iš esmės gyveno ir dirbo Nyderlanduose. Nuo 2008 m. kovo 1 d. iki 2011 m. rugpjūčio 1 d. jis dirbo Katare, kur jam būstą suteikė darbdavys. Ieškovas tiek darbo, tiek asmeniniais ryšiais buvo susijęs su šia trečiąja šalimi. Jo sutuoktinė ir toliau dirbo ir gyveno Nyderlanduose. Jo žmona šešis kartus jį aplankė Katare, kur praleido iš viso 83 dienas. Minėtu laikotarpiu ieškovas pagrindinėje byloje 281 dieną praleido ne Katare, lankydamas žmoną, pilnamečius vaikus ir šeimos narius Nyderlanduose, taip pat atostogaudamas kitose šalyse. Planuodamas grįžti į Nyderlandus ieškovas pagrindinėje byloje prašė leidimo įvežti savo asmeninį turtą iš Kataro į Sąjungą be importo muitų pagal Reglamento Nr. 1186/2009 3 straipsnį. Mokesčių inspektorius sprendimu šį prašymą atmetė, motyvuodamas tuo, kad jis neperkėlė į Nyderlandus savo įprastinės gyvenamosios vietos, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį. Iš tiesų, gyvendamas Katare jis išlaikė savo įprastinę gyvenamąją vietą minėtoje valstybėje narėje, taigi jo įprastinė gyvenamoji vieta niekada nebuvo perkelta į šią trečiąją šalį (15 ir 16 punktai).

Ginčui pasiekus kasacinės instancijos teismą, šis nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Teisingumo Teismą pirmiausia siekdamas išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1186/2009 3 straipsnį reikia aiškinti

⁹ „Pagal 4–11 straipsnius fiziniams asmenims, keičiantiems įprastinę gyvenamąją vietą ir persikeliantiems iš trečiosios šalies į Bendrijos muitų teritoriją, leidžiama įvežti savo asmeninį turtą be importo muitų.“

taip, kad taikant šį straipsnį fizinis asmuo tuo pačiu metu gali turėti įprastinę gyvenamąją vietą tiek valstybėje narėje, tiek trečiojoje šalyje. Jei atsakymas būtų teigiamas, šis teismas taip pat klausia, ar šiame straipsnyje numatytas atleidimas nuo importo muitų taikomas asmeniniam turtui, kuris įvežamas į Sąjungą, kai jo savininkas išvyksta iš įprastinės gyvenamosios vietos trečiosiose šalyse (21 punktą).

Dėl asmens pripažinimo tuo pačiu metu turinčiu įprastines gyvenamąsias vietas keliose valstybėse sprendžiant klausimą dėl asmeninio turto atleidimo nuo importo mokesčių

Pasisakydamas dėl minėtoje reglamento nuostatoje pateiktos sąvokos „įprastinė gyvenamoji vieta“, Teisingumo Teismas pirmiausia pažymėjo, kad, pirma, sąvoka „įprastinė gyvenamoji vieta“ jame vartojama vienaskaita, o tai patvirtina, kad fizinis asmuo tuo pačiu metu gali turėti tik vieną įprastinę gyvenamąją vietą. Antra, atleidimas nuo importo muitų pagal šį straipsnį priklauso nuo įprastinės gyvenamosios vietos perkėlimo iš trečiosios šalies į Sąjungos muitų teritoriją. Veiksmažodis „perkelti“ neišvengiamai reiškia įprastinės gyvenamosios vietos perkėlimą iš vietos, esančios ne šioje teritorijoje, į vietą, esančią šioje teritorijoje, ir draudžia tuo pačiu metu turėti įprastinę gyvenamąją vietą valstybėje narėje ir kitoje trečiojoje šalyje (23 punktą). Europos Sąjungos teisminė institucija taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad Reglamento Nr. 1186/2009 4, 7 ir 9–11 straipsnių formuluotės patvirtina sąvokos „įprastinė gyvenamoji vieta“ aiškinimą, pagal kurį fizinis asmuo tuo pačiu metu gali turėti tik vieną įprastinę gyvenamąją vietą. Taigi, pirmiausia šio reglamento 4 straipsnyje nustatyta, kad atleidimas taikomas tik asmeniniam turtui, pirma, kurį suinteresuotasis asmuo naudojo „savo buvusioje įprastinėje gyvenamojoje vietoje“ mažiausiai šešis mėnesius „iki palikdamas savo įprastinę gyvenamąją vietą“ išvykimo trečiojoje šalyje, antra, skirtam naudoti „naujoje įprastinėje gyvenamojoje vietoje“. Toliau šio reglamento 7, 9 ir 10 straipsniuose daroma nuoroda į tą pačią įvykių seką, kai suinteresuotasis asmuo pirmiausia palieka savo įprastinę gyvenamąją vietą trečiojoje šalyje, o tada įgyja šią gyvenamąją vietą Sąjungos muitų teritorijoje. Galiausiai, Reglamento Nr. 1186/2009 11 straipsnyje, kaip ir šio reglamento 3 straipsnyje, vartojamas veiksmažodis „perkelti“ apibrėžiant įprastinės gyvenamosios vietos trečiojoje šalyje perkėlimą į valstybę narę (25 punktą).

Vertindamas teisėkūros subjekto tikslus priimant aptariamą reglamento nuostatą, Teisingumo Teismas nurodė, kad jomis siekiama palengvinti, pirma, fizinio asmens įsikūrimą naujoje gyvenamojoje vietoje valstybėje narėje ir, antra, valstybių narių muitinių darbą (26 ir 27 punktą). Tačiau aiškinimas, pagal kurį fizinis asmuo gali turėti dvi įprastines gyvenamąsias vietas, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1186/2009 3 straipsnį, t. y. vieną trečiojoje šalyje ir vieną valstybėje narėje, neturi būti laikomas atitinkančiu tikslą palengvinti įsikūrimą naujoje gyvenamojoje vietoje valstybėje narėje (28 punktą). Todėl taikant Reglamento Nr. 1186/2009 3 straipsnį fizinis asmuo tuo pačiu metu negali turėti įprastinės gyvenamosios vietos ir valstybėje narėje, ir trečiojoje šalyje (29 punktą).

Dėl įprastinės vietos nustatymo kriterijų, kai sprendžiamas klausimas dėl asmeninio turto atleidimo nuo importo mokesčių

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs nacionalinis teismas iš esmės norėjo išsiaiškinti, kokiais kriterijais reikia vadovautis nustatant įprastinę gyvenamąją vietą, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1186/2009 3 straipsnį, tokiomis aplinkybėmis, kaip pagrindinėje byloje, jei suinteresuotasis asmuo su trečiąja šalimi susijęs tiek asmeniniais, tiek darbo ryšiais, o su valstybe nare – asmeniniais ryšiais (30 punktą).

Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pirmiausia priminė, kad įvairiose Sąjungos teisės srityse įprastinė gyvenamoji vieta yra ten, kur yra suinteresuotojo asmens nuolatinių interesų centras (31 punktą). Siekiant įprastinę gyvenamąją vietą laikyti atitinkamo asmens nuolatinių interesų centru, reikia atsižvelgti į visas reikšmingas faktines aplinkybes (32 punktą). Siekiant įprastinę gyvenamąją vietą laikyti suinteresuotojo asmens nuolatinių interesų centru, reikia atsižvelgti į visas susijusias faktines aplinkybes, tai yra į jo ir jo šeimos narių realų buvimą, gyvenamosios vietos turėjimą, vietą, kurioje mokosi vaikai, jo profesinės veiklos vietą, turtinių interesų buvimą vietą, administracinius ryšius su valdžios institucijomis ir socialinėmis institucijomis, nes šie veiksniai parodo šio asmens ketinimą suteikti tam tikrą stabilumą jo buvimui vietai dėl tęstinumo, atsiradusio dėl gyvenimo įpročių ir įprastinių socialinių bei darbo ryšių (33 punktą). Įprastinė gyvenamoji vieta, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1186/2009 3 straipsnį, yra suinteresuotojo asmens pasirinkta nuolatinių interesų centro vieta. Siekiant nustatyti, ar ši įprastinė gyvenamoji vieta yra

trečiojoje šalyje, kad būtų taikomas atleidimas nuo muitų, numatytas šiame 3 straipsnyje, reikia atsižvelgti į visas reikšmingas faktines aplinkybes, įskaitant minėtas, **nesuteikiant pirmenybės asmeniniams ryšiams** (39 punktas). Atliekant šią analizę primintina, kad Reglamente Nr. 1186/2009 suteikiama didelė reikšmė atitinkamo asmens gyvenimo nagrinėjamoje trečiojoje šalyje trukmei. Pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 dalį nuo importo muitų atleidžiami tik asmenys, kurių bent dvylika mėnesių iš eilės įprastinė gyvenamoji vieta buvo už Sąjungos muitų teritorijos ribų (40 punktas).

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendė:

1. Reglamento Nr. 1186/2009 3 straipsnį reikia aiškinti taip, kad taikant šį straipsnį fizinis asmuo tuo pačiu metu negali turėti įprastinės gyvenamosios vietos tiek valstybėje narėje, tiek trečiojoje šalyje.

2. Tokiomis aplinkybėmis, kaip pagrindinėje byloje, kai suinteresuotasis asmuo su trečiaja šalimi susijęs tiek asmeniniais, tiek darbo ryšiais, o su valstybe nare – asmeniniais ryšiais, nustatant, ar įprastinė gyvenamoji vieta, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1186/2009 3 straipsnį, yra trečiojoje šalyje, vertinant bendrai visas reikšmingas faktines aplinkybes, reikia suteikti didelę reikšmę atitinkamo asmens gyvenimo šioje trečiojoje šalyje trukmei.

[Prieiga internete](#)

KONKURENCIJA

2016 m. kovo 10 d. sprendimas byloje C-247/14 P HeidelbergCement AG prieš Europos Komisiją

Apžvelgiamoje byloje Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nagrinėjo *HeidelbergCement AG* (toliau – *HeidelbergCement*) pateiktą apeliacinį skundą, kuriuo bendrovė prašė panaikinti 2014 m. kovo 14 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą (toliau – skundžiamas sprendimas). Skundžiamu sprendimu buvo atmestas bendrovės ieškinys dėl 2011 m. kovo 30 d. Komisijos sprendimo C(2011) 2361 *final* dėl **Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003** dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101] ir [102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) (toliau – Reglamentas Nr. 1/2003) **18 straipsnio 3 dalies taikymo** (toliau – ginčijamas sprendimas) (1 punktas).

Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnio „Prašymai pateikti informaciją“ 1 ir 3 dalyse nustatyta: „1. Kad atliktų savo pareigas, skirtas jai šiuo reglamentu, Komisija gali paprastu prašymu ar sprendimu paprašyti įmones ir įmonių asociacijas pateikti visą reikiamą informaciją. 3. **Jei Komisija nurodo įmonėms ir įmonių asociacijoms pateikti informaciją sprendimu, sprendime ji nurodo prašymo teisinį pagrindą ir tikslą, nurodo, kokios informacijos reikia, ir nustato laikotarpį, per kurį informacija turi būti pateikta.** Taip pat nurodomos 23 straipsnyje numatytos nuobaudos ir nurodomos ar skiriamos 24 straipsnyje numatytos nuobaudos. Be to, nurodoma teisė į sprendimo peržiūrėjimą Teisingumo Teisme“ (3 punktas).

2008 m. lapkričio mėn. ir 2009 m. rugsėjo mėn. Europos Bendrijų Komisija atliko keletą patikrinimų bendrovių, veikiančių cemento sektoriuje, patalpose, įskaitant apeliančią *HeidelbergCement* patalpą. Atlikus patikrinimus, buvo išsiųsti prašymai pateikti informaciją: bendrovei buvo išsiųsti 2009 m. rugsėjo 30 d., 2010 m. vasario 9 d. ir balandžio 27 d. prašymai pateikti informaciją.

2010 m. lapkričio 8 d. raštu Komisija informavo bendrovę apie ketinimą jai adresuoti sprendimą dėl prašymo pateikti informaciją pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnio 3 dalį ir pateikė klausimyno, kurį ketino pridėti prie šio sprendimo, projektą. 2010 m. lapkričio 16 d. bendrovė pateikė pastabas dėl šio klausimyno projekto.

2010 m. gruodžio 6 d. Komisija informavo bendrovę, kad nusprendė pradėti procedūrą pagal Reglamento Nr. 1/2003 11 straipsnio 6 dalį dėl jos ir dėl kitų septynių cemento sektoriuje veikiančių įmonių dėl įtariamų SESV 101 straipsnio pažeidimų, kuriais siekiama „riboti prekybos srautus Europos ekonominėje erdvėje (EEE), įskaitant importo į EEE ribojimus iš EEE nepriklausančių šalių, pasidalyti rinkas, koordinuoti kainas ir vykdyti susijusių antikonkurencinę veiklą cemento rinkoje ir susijusių produktų rinkose“ (toliau – sprendimas pradėti procedūrą).

Ginčijamame sprendime Komisija nurodė, kad pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnį, tam, kad atliktų jai šiuo reglamentu nustatytas pareigas, ji gali **paprastu prašymu ar sprendimu** paprašyti įmonių ir

įmonių asociacijų pateikti visą reikiamą informaciją. Priminusi, kad bendrovė buvo informuota apie Komisijos ketinimą priimti sprendimą pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnio 3 dalį ir kad pateikė pastabas dėl klausimyno projekto, Komisija **sprendimu paprašė bendrovės ir Europos Sąjungoje esančių tiesiogiai ar netiesiogiai jos valdomų dukterinių įmonių atsakyti į I priede pateiktą 94 puslapių klausimyną, suskirstytą į vienuolika klausimų grupių**. 2011 m. balandžio 18 d. bendrovė atsakė į vienuoliktąją klausimų grupę. 2011 m. gegužės 6 d. ji papildė savo atsakymą. 2011 m. gegužės 26 d. raštu bendrovė paprašė pratęsti atsakyti į klausimus skirtą 18 savaičių terminą, susijusį su dešimt pirmųjų klausimų grupių. 2011 m. gegužės 31 d. raštu bendrovė buvo informuota, kad šis jos prašymas nebus patenkintas. Šiame rašte Komisija vis dėlto pabrėžė, kad šis terminas galėtų būti kažkiek pratęstas gavus motyvuotą prašymą (4 punktas).

Dėl reikalavimo tinkamai motyvuoti sprendimą pateikti informaciją pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnio 3 dalį, *inter alia* nurodyti sprendimo tikslą

Teisingumo Teismas pirmiausia priminė nusistovėjusią teismo praktiką, kad SESV 296 straipsnyje reikalaujamas Sąjungos institucijų įgyvendinamų priemonių motyvavimas turi atitikti ginčijamą priemonę ir aiškiai bei nedviprasmiškai atskleisti institucijos, kuri priėmė šią priemonę, argumentus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų sužinoti priimtą priemonę pagrindžiančius motyvus, o kompetentingas teismas – įvertinti jos teisėtumą. Reikalavimas motyvuoti turi būti vertinamas, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, ypač į akto turinį, nurodytų motyvų pobūdį ir asmenų, kuriems skirtas aktas, ar kitų asmenų, kurie konkrečiai ir tiesiogiai su juo susiję, suinteresuotumą gauti paaiškinimus. Nėra reikalaujama, kad nurodant motyvus, būtų tiksliai atspindėti visi susiję faktiniai ir teisiniai elementai, nes tai, ar akto motyvavimas tenkina SESV 296 straipsnio reikalavimus, turi būti vertinama, atsižvelgiant ne tik į jų tekstą, bet ir į jų kontekstą bei nagrinėjamą sritį reglamentuojančių teisės normų visumą (sprendimai *Komisija / Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 63 punktas; *Nexans ir Nexans France / Komisija*, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, 31 ir 32 punktai ir juose nurodyta teismo praktika) (16 punktas).

Kalbėdamas konkrečiai apie sprendimo prašyti pateikti informaciją motyvavimą, Teisingumo Teismas priminė, kad Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnio 3 dalyje yra apibrėžiami šio motyvavimo pagrindiniai elementai. Šioje nuostatoje numatyta, kad Komisija „nurodo prašymo teisinį pagrindą ir tikslą, pažymi, kokios informacijos reikia, ir nustato laikotarpį, per kurį informacija turi būti pateikta“. Be to, šioje nuostatoje nustatyta, kad Komisija „nurodo 23 straipsnyje numatytas nuobaudas, nurodo, ar skiriamos 24 straipsnyje numatytos nuobaudos“, ir „nurodo teisę į sprendimo peržiūrą Teisingumo Teisme“. Ši speciali pareiga motyvuoti yra esminis reikalavimas ne tik siekiant parodyti prašymo pateikti informacijos pagrįstumą; tai taip pat leidžia atitinkamoms įmonėms suprasti pareigos bendradarbiauti apimtį, kartu užtikrinant jų teisę į gynybą (žr. pagal analogiją dėl sprendimų atlikti patikrinimą sprendimus *Chemical Ibérica ir kt. / Komisija*, 97/87–99/87, EU:C:1989:380, 26 punktas; *Roquette Frères*, C-94/00, EU:C:2002:603, 47 punktas; *Nexans ir Nexans France / Komisija*, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, 34 punktas ir *Deutsche Bahn ir kt. / Komisija*, C-583/13 P, EU:C:2015:404, 56 punktas) (17–19 punktai).

Dėl pareigos nurodyti „**prašymo tikslą**“ Teisingumo Teismas pažymėjo, jog ši pareiga reiškia, kad Komisija turi savo prašyme nurodyti savo tyrimo dalyką, t. y. įvardyti tariamą konkurencijos normų pažeidimą. Komisija neprivalo asmeniui, kuriam skirtas sprendimas prašyti pateikti informaciją, pateikti visą turimą informaciją dėl įtariamų pažeidimų ar tikslios šių pažeidimų teisinės kvalifikacijos, jei aiškiai nurodo prielaidas, kurias ketina patikrinti (pagal analogiją žr. Sprendimo *Nexans ir Nexans France / Komisija*, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, 35 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką) (20–21 punktai). Kadangi informacijos būtinumas turi būti vertinamas, atsižvelgiant į prašyme nurodytą tikslą, jis turi būti nurodytas gana tiksliai, antraip būtų neįmanoma nustatyti, ar informacija yra reikalinga, ir teismas negalėtų vykdyti kontrolės (šiuo klausimu žr. Sprendimo *SEP / Komisija*, C-36/92 P, EU:C:1994:205, 21 punktą) (24 punktas).

Vertindamas, ar Bendrasis Teismas padarė pagrįstą išvadą, jog ginčijamas sprendimas yra pakankamai motyvuotas, Teisingumo Teismas nurodė, kad skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas pabrėžė, jog ginčijamo sprendimo motyvai „surašyti bendrais žodžiais, jie turėjo būti patikslinti ir yra kritikuotini“, tačiau galima „vis dėlto manyti, kad nuoroda į importo į Europos ekonominę erdvę (EEE) ribojimus, rinkų pasidalijimą, kainų cemento rinkoje ir susijusių produktų rinkose derinimą, atsižvelgiant į sprendimą pradėti procedūrą, atitinka minimalų aiškumo lygį ir leidžia daryti išvadą, kad buvo laikytasi Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnio 3 dalies reikalavimų“ (26 punktas). Šiuo klausimu Teisingumo Teismo

pažymėta, kad remiantis ginčijamo sprendimo 6 konstatuojamąja dalimi, Komisija prašo bendrovės atsakyti į šio sprendimo I priede nurodytus klausimus. Tačiau, kaip savo išvados 46 straipsnyje iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, šiame priede yra labai daug klausimų ir jie susiję su labai skirtingo pobūdžio informacija. Pavyzdžiui, pagal šiame priede esantį klausimyną, reikia perduoti labai plačią ir išsamią informaciją, susijusią su daugybe nacionalinių ir tarptautinių sandorių dėl dvylikos valstybių narių iš dešimties metų laikotarpio. Taigi vis dėlto **ginčijamame sprendime aiškiai ir nedviprasmiškai neatskleidžiami įtarimai dėl pažeidimo, kurie pagrįstų šio sprendimo priėmimą, ir remiantis juo, negalima nustatyti, ar prašoma informacija yra būtina atliekant tyrimą dėl konkurencijos teisės pažeidimo (-ų)** (27 punktas).

Teisingumo Teismo vertinimu, pirmose dviejose ginčijamo sprendimo konstatuojamosiose dalyse buvo pateikti tik labai trumpi, neaiškūs ir aptakūs motyvai, ypač turint omenyje šio sprendimo I priede esančio klausimyno didelę apimtį (28 punktas). Šiose dviejose konstatuojamosiose dalyse sakoma: „(1) Komisija šiuo metu atlieka tyrimą dėl įtariamų antikonkurencinių veiksmų cemento, produktų iš cemento ir kitų medžiagų, naudojamų gaminant cementą ar produktus iš cemento sektoriuje <...> Europos Sąjungoje / Europos ekonominėje erdvėje (ES / EEE). (2) <...> Įtariamai pažeidimai yra susiję su prekybos Europos ekonominėje erdvėje ribojimais, konkrečiai su importo į EEE iš EEE nepriklausančių šalių, ribojimais, veiksmais dėl rinkų dalijimosi, kainų derinimu ir kitais su tuo susijusiais antikonkurenciniais veiksmais cemento ir susijusių produktų rinkose. Jeigu šie ribojimai pasitvirtintų, tokie veiksmai galėtų būti laikomi SESV 101 straipsnio ir (arba) EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimu.“ (29 punktas). Ginčijamo sprendimo 6 konstatuojamojoje dalyje priduriama, kad „I priede prašoma pateikti papildomos informacijos, kuri taip pat yra reikalinga, kad būtų galima įvertinti tiriamų veiksmų atitiktį [Europos Sąjungos] konkurencijos taisyklėms žinant visas aplinkybes ir tikslų ekonominį kontekstą“ (30 punktas). **Toks motyvavimas, Teisingumo Teismo teigimu, neleidžia pakankamai tiksliai nustatyti nei tiriamų produktų, nei įtarimų dėl pažeidimo, kurie pateisintų šio sprendimo priėmimą. Vadinasi, toks motyvavimas neleidžia atitinkamai įmonei patikrinti, ar prašoma informacija yra reikalinga tyrimui ir Sąjungos teismui atlikti kontrolę** (31 punktas).

Atsižvelgdamas į tai, kad, kaip matyti iš aukščiau nurodytos Teisingumo Teismo praktikos, klausimas, ar ginčijamo sprendimo motyvavimas atitinka SESV 296 straipsnio reikalavimus, turi būti vertinamas, atsižvelgiant ne tik į jo tekstą, bet ir į jo kontekstą, į kurį patenka ir sprendimas pradėti procedūrą (32 punktas), Teisingumo Teismas **atsižvelgė į sprendimo pradėti procedūrą turinį** ir pažymėjo, kad šiame sprendime įtariamas pažeidimas taip pat yra suformuluotas labai trumpai, neaiškiai ir aptakiai, nes jame minimi „prekybos srautų Europos ekonominėje erdvėje (EEE) ribojimai, įskaitant importo į EEE iš EEE nepriklausančių šalių ribojimus, rinkos pasidalijimas, kainų derinimas ir susiję antikonkurenciniai veiksmai“ (34 punktas). Sprendime pradėti procedūrą, kaip ir ginčijamame sprendime, kalbama apie cemento ir susijusių produktų rinkas. Nors tame sprendime sakoma, kad „cementas ir susiję produktai turi būti suprantami kaip apimantys cementą, produktus iš cemento (pavyzdžiui, naudoti paruoštą betoną) ir kitas medžiagas, tiesiogiai ar netiesiogiai naudojamas gaminant produktus iš cemento (pavyzdžiui, klinkerį, nerūdines medžiagas, aukštakrosnių šlaką, granuliuotą aukštakrosnių šlaką, smulkintą granuliuotą aukštakrosnių šlaką, lakiuosius pelenus)“, konstatuota, kad tiriami produktai jame yra minimi tik kaip pavyzdžiai (35 punktas). Kalbant apie įtariamo pažeidimo geografinę apimtį, taip pat pažymėta, jog ginčijamo sprendimo, siejamo su sprendimu pradėti procedūrą, motyvavimas yra neaiškus. Remiantis ginčijamu sprendimu, įtariamas pažeidimas apima Sąjungos ar EEE teritoriją. Tačiau prieš tris mėnesius priimtame sprendime pradėti procedūrą kalbama apie įtariamus pažeidimus, kurių geografinė teritorija, „be kita ko“, apima Belgiją, Čekijos Respubliką, Vokietiją, Ispaniją, Prancūziją, Italiją, Liuksemburgą, Nyderlandus, Austriją ir Jungtinę Karalystę. Ginčijamo sprendimo, siejamo su sprendimu pradėti procedūrą, neaiškumą šiuo atžvilgiu sustiprina prie ginčijamo sprendimo pridėto klausimyno, kuriame, be šių dešimt valstybių narių, dar minimi Danijoje ir Graikijoje atlikti verslo sandoriai, turinys (36 punktas). **Toks trumpas, neaiškus, aptakus ir tam tikrais aspektais nevienareikšmiškas motyvavimas negali atitikti Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnio 3 dalyje nustatytų motyvavimo reikalavimų ir pagrįsti sprendimo pateikti informaciją, kuris, kaip šiuo atveju, buvo pateiktas praėjus daugiau nei dvejiems metams nuo pirmųjų patikrinimų, kai Komisija įmonėms, įtariamoms dalyvavusioms darant pažeidimą, jau buvo pateikusi kelis prašymus pateikti informaciją, ir praėjus keliems mėnesiams nuo sprendimo pradėti procedūrą.** Atsižvelgiant į tai, konstatuota, kad **ginčijamas sprendimas buvo priimtas tada, kai Komisija jau turėjo informacijos, kuri jai leido tiksliau išdėstyti atitinkamoms įmonėms reiškiamus įtarimus** (39 punktas). Todėl skundžiamame

sprendime nusprendęs, kad ginčijamas sprendimas yra pakankamai motyvuotas, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą (40 punktas). Sprendimas tiek, kiek Bendrasis Teismas nusprendė, kad ginčijamo sprendimo motyvavimas atitinka Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnio 3 dalies reikalavimus, panaikintas, nesant reikalo nagrinėti kitų bendrovės nurodytų skundžiamo sprendimo neteisėtumo pagrindų (42 punktas).

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendė:

1. Panaikinti 2014 m. kovo 14 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *HeidelbergCement / Komisija* (T-302/11, EU:T:2014:128).

2. Panaikinti 2011 m. kovo 30 d. Komisijos sprendimą C(2011) 2361 *final* dėl procedūros pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 18 straipsnio 3 dalį (byla 39520 – Cementas ir susiję produktai).

3. Priteisti iš Europos Komisijos, be savo pačios bylinėjimosi išlaidų, padengti *HeidelbergCement AG* bylinėjimosi išlaidas, patirtas per procedūrą pirmojoje instancijoje byloje T-302/11 ir apeliacinėje instancijoje.

[Prieiga internete](#)